

BETTY - QUEEN OF SCOTS

Nej, ni läser inte fel, den här krönikan handlar inte om den berömda drottning Mary, utan om skotska terriernas kanske främsta uppfödare genom tiderna, Betty Penn-Bull. Hennes Kennelgarth-skottar kom att påverka hela rasen i hela världen och hon själv var den oomstridda auktoriteten på rasen ända fram till sin död 2001.

DAN ERICSSON

Betty Penn-Bull föddes 1910 och växte upp i London i en välbärgad medelklassfamilj. Hennes far var skribent och hennes mor en av dåtidens skönhetsdrottningar. Likt många engelska barn vid den tiden skickades hon till internatskola mycket tidigt och hon kom att sakna sin familj mycket under uppväxten. Skolgången blev inte lycklig och redan vid 16 års ålder hade hon styvnackat bestämt sig för att göra karriär inom hundvärlden. Familjen

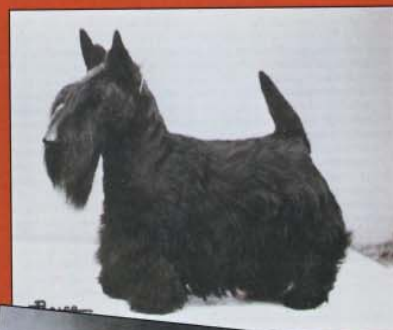
var inte road och följaktligen uteblev allt ekonomiskt stöd – inte lätt när man är 16 år och redo för den stora världen!

Betty visade dock snart att hon var gjord av segt virke. Hon sökte arbete som kennelflicka, hundtrimmare och allmän hjälprea hos flera av dåtidens kända kennlar och på så sätt kom hon att lära sig oerhört mycket om olika raser, men också det mesta om hundars skötsel. Den kunskapen skulle komma att stå

Betty Penn-Bull skrev boken "Dogs". På omslaget är det Lucy Dawsons teckning av den kände avelshunden Kennelgarth Blacksmith.

henne väl bi resten av livet.

Någon gång under 1920-talet arbetade hon på den stora kenneln Croglin med uppfödning av många olika raser. Där lärde hon känna den talangfulla konstnärinnan Lucy Dawson (ibland med pseudonymen Mac). De blev livslånga vänner och Bettys skottar kom att stå modell för Lucy Dawsons skot-teckningar under många år. Lucy Dawsons fina teckningar av olika hundraser kom att få

Överst t v: Kennelgarth-skottarnas anfader Heather Herald född 1937. Överst i mitten: En grupp tidiga Kennelgarth-skottar – typen börjar ta form. Överst t h: Tiken Ch Kennelgarth Deborah illustrerar fint Kennelgarth-typen. Ovan t v: En ung artikelförfattare dömer i England gör Betty Penn-Bulls Ch Kennelgarth Pluto, till vänster, till Bästa hanhund, till höger Jane Millers Ch Brio Once Upon a Time. Ett av många brev, den kraftfulla och personliga handstilen imponerade alltid. T h: Betty Penn-Bull mitt under kriget 1941 med en av sina skottar.

stor spridning och flera av hennes verk är idag samlarobjekt.

1929 föddes den första egna skotten, Neil the Staunch, och självklart kom han att bli hennes ögonsten. Fram till sin död i mars 2001 var Betty Penn-Bull omgiven av skotska terrier – en enastående lång tidsperiod med skotska terrier och hennes kärlek och lojalitet till rasen vacklade aldrig.

Flera skottar följde och 1934 inregistrerades hennes kennelnamn Kennelgarth, delvis en sammansättning av ett av hennes efternamn, Garthwaite. En hel del kullar föddes, men avkommorna verkade ha ganska ringa framgång. 1937 köpte hon dock den skotske valpen Heather Herald, uppfödd på en av rasens mest namnkunniga kennlar någonsin av bröderna Chapman. Herald visade sig vara exakt den rätta hunden vid den rätta tiden och snabbt kom han att profilera sig som en förstklassig avelshund. Alla Kennelgarth-skottar härstammar alltså från den tidpunkten från Herald, en del genom hans framgångsrika söner Kennelgarth Roanoke och Kennelgarth Blacksmith, av många ansedd som en av rasens bästa hundar någonsin. Det är för övrigt hans huvudstudie av Lucy Dawson som pryder omslaget till flera av Betty Penn-Bulls böcker.

Bara skottar!

Kennelgarth-kenneln var nu i full gång och framgångarna lät inte vänta på sig. Miss Penn-Bull – det fanns bara utrymme för skotska

terrier i hennes liv! – deltog på de flesta utställningar och placerade sig alltid bland de främsta. Hennes avelshundar nyttjades flitigt i avel av många andra uppfödare och bidrog i mycket hög grad till rasens höga kvalitet och uppsving.

När andra världskriget bröt ut förändrades plötsligt det mesta för de flesta i England, också för hunduppfödaren Betty Penn-Bull. Hon valde dock att stanna kvar i London under hela kriget och bidrog på sitt sätt till den slutliga brittiska segern genom att arbeta ideellt på bland annat Londonbussarna, men också med att distribuera diverse matpaket och transportera sårade soldater. Vi som kände henne förstår att hon gjorde det med kraft och stark plikt känsla! Hon berättar själv i en av sina böcker om hur svårt det var att hålla hundar under kriget eftersom det bland annat var förbjudet att uppsöka skyddsrummen med dem. Hon begav sig då istället oftast ut i någon av de närliggande parkerna och tillbringade där många bombnätter under ett stort träd omgiven av sina skotska terrier. Turligt nog hade hon dock lyckats evakuera flera av sina hundar till goda vänner i Skottland, så när kriget äntligen var slut 1945, så var hon en av de få brittiska hunduppfödare som hade ett ordentligt avelsmaterial att utgå från. Många var hennes historier om umbäranden under kriget för att kunna hålla uppfödningen i gång och hennes egna ransoneringskort gick oftast till mjölk och kött till nya valpar.

Så fort kriget var över tog skotteuppföd-

ningen fart igen och tids nog inköptes med hjälp av familjen ett hus i Londonstadsdelen Streatham på den numera legendariska adressen Hopton Road. Det lilla huset med den avlånga trädgården på bakgården kom att bli många generationer skottars födelseplats och hem och det var här hon tog emot sina många vänner, organiserade skotteträffar, trimmade hundar och välkomnade parningstikar. Livet på Hopton Road måste ha varit mycket hektiskt, trots att kenneln aldrig innehöll mer än ett drygt dussin skottar. Under kortare perioder födde Betty Penn-Bull också upp någon enstaka kull av pekingese och pudel, men hennes hjärta slog alltid hårdast för skottarna. I slutet av 60-talet flyttade hon till ett rosa hus strax utanför Windsor och där kom hon att bo och verka fram till sin död.

Sammanlagt ägde hon sexton engelska champions, oftast svarta. Hennes mest berömda hund var den enastående avelshunden Ch Kennelgarth Viking, född 1961 och resultatet av många generationers typ- och linjeavel. Han präglade sin avkomma starkt och lämnade hela arton engelska champions, däribland flera BIS-vinnare. Hans mycket positiva inflytande på rasen kan inte nog poängteras och det är ingen överdrift att påstå att det idag över huvudtaget inte finns någon skotte i världen som inte härstammar till Viking – en enastående hund med lika enastående temperament. Min egen speciella favorit från kenneln var hanhunden Ch Kennelgarth Edrick och än idag vågar jag påstå att han var en av de allra

Betty Penn-Bull
1991, 81 år gammal.

En grupp Kennelgarth-skottar – alla champions!

bästa skottar jag haft förmånen att få se. Hans i sin tur sentida ättling, Ch Kennelgarth Toy-boy, föddes i en av de sista kullar som Betty Penn-Bull födde upp. När han debuterade lär någon ha frågat henne om namnet varvid hon svarade att alla äldre damer borde ha en toyboy! Hans kullsystem Ch Kennelgarth Black Crystal exporterades till Monika Knutsson-Hall och blev en framstående avelstik.

Karakteristisk typ

Den svenska uppfödaren Birgit Westerström, kennel Ferox, hade sett Betty Penn-Bulls hundar vid sina många resor till England och de blev snart goda vänner. Det resulterade i importen av flera goda hundar till Sverige, däribland Ch Kennelgarth Samson, BIS-vinnare i stor stil på Stora Stockholm 1973, men även andra goda hundar kom att flytta till Sverige: tikarna Kennelgarth My Queen, Ch Kennelgarth Black Pearl, Ch Kennelgarth Melissa, den ovannämnda Ch Kennelgarth Black Crystal, storsvinnaren Eng Ch Kennelgarth I'm a Tiger men också hanhundarna Ch Nathaniel of Kennelgarth, Ch Paddington Bear of Kennelgarth samt Ch Here's Wallace of Kennelgarth – för övrigt Miss Penn-Bulls sista egna hund som jag tårögd tog emot som en gåva när hennes hälsa började svikta. Alla dessa hundar var mycket duktiga producenter liksom den tidiga exporten till rektor Zettersteins kennel Borghälla, hanhunden Kennelgarth Goldsmith, själv ofta förbisedd i dåtidens utställningsringar på grund av några

premolarbortfall, men kom istället att bli historisk avelshund!

För rasfolket var Kennelgarth-skottarna mycket lätta att känna igen med sin karakteristiska typ. De allra flesta var svarta, alltid orädda och frimodiga med sträva pälsar och kraftiga benstommar – det var så hon ville att en skotte skulle se ut och det lyckades hon producera i många generationer. De flesta var resultatet av släktskapsavel, ibland ganska tät, men resultat av varje parning utvärderades alltid noggrant och endast de bästa individerna behölls. Urvalskriterierna var hårda, men resulterade så gott som undantagslöst i goda vuxna individer. I likhet med de flesta skickliga uppfödare var Betty Penn-Bull pedantiskt noggrann när det gällde valpars skötsel och utfodring. Hennes valpar utfodrades på traditionellt brittiskt manér med mjölk, ägg, kött och uppblött vetefoder – vilka praktvalpar det blev! Till skillnad från många samtida terrierkennlar hade hennes hundar också tillgång till stora ytor att röra sig på och hon insisterade på att hundarna skulle kunna fungera tillsammans i flock. Under de många åren i London promenerade hon dagligen med ett stort antal hundar i en närliggande park där de också släpptes lösa under fullständig kontroll av sin starka mänskliga flockledare. Hennes valpar socialiserades mycket tidigt enligt ett särskilt system och faktum är att jag inte kan erinra mig en enda Kennelgarth-hund som inte visade upp sig frimodigt på utställning. Kärleken till de egna hundarna lyste igenom starkt

och hon brukade tala till dem genom att peka, le och säga: "I see you darling!" Vem hade inte mått bra av sådan behandling!

Entusiasm

Betty Penn-Bulls insats för skotska terrier kände inga begränsningar. Förutom sin uppfödargärning, trimverksamhet, assisterande av besvärliga parningar (varom det annonserades i hundpressen under rubriken "Matingsassisted"!), tejudningar, ivriga brevskrivande liksom ansvarig för rasspalten under många år i Dog World var det hon som väckte den numera ansedda klubben The Scottish Terrier Breeders' and Exhibitors' Association till liv 1943. Hennes kraft, entusiasm och energi kände inga gränser och vi satt andäktigt och lyssnade på henne när hon berättade, förklarade och föreläste om skottar och människorna kring rasen! Tejudningarna i hennes hem med diverse bakverk och snittar var högtidsstunder som jag saknar mycket. Hennes skarpa analyser av människor, hundar, tidens händelser och allt annat i vår omgivning var alltid mycket kloka, kvicka och tänkvärda och en av hennes favorituttryck var: "There is no such thing as common sense – it is very uncommon!" Så sant som det är sagt!

På sin lediga tid – man undrar stillsamt när den var – skrev Betty Penn-Bull manus till sina flertaliga böcker för hand med sin mycket karakteristiska kraftiga handstil. Rasens bibel The Kennelgarth Scottish Terrier Book omfattar cirka 300 sidor och publicerades 1983, samma år som The Scottish Terrier Club of England firade sitt hundraårsjubileum där miss Penn-Bull var det självklara domarvalet. Hon har också författat en bok om skottetrimning, Scottish Terrier Coats, två allmänna böcker om hundar samt publicerat sina många och långa brev skrivna under kriget till system Irene under titeln War Letters. Den sista boken var en krönika om och kring 1900-talet med titeln A Twentieth Century Journal. Hon avrundar där sitt eget liv med att säga: "However, I realise that I have been fortunate in two major respects. The first is that I have been able to follow a way of life of my own choice, and whatever problems this has involved it has been my personal decision and I have not been compelled to pursue an uncongenial career. Secondly, I have been lucky in that I have good health and I seem to have strong constitution". Hon säger vidare att "it is great to grow old, for the alternative is to be dead". Inom den skotska terrier-rasen kommer hon aldrig att dö och hennes livsgärning lyser fortfarande med samma kraft. Jag tänker på henne varje dag.

Slumpvisa tänkespråk och "moralpredikningar" om hundar, hunduppfödning och hundfolk

av Betty Penn-Bull

1. Tänk på att hundar är levande varelser med sinnen, behov och känslor och att deras välbefinnande, hälsa och glädje är ditt ansvar. Det måste vara det du tänker på först och är betydligt viktigare än andra faktorer såsom ära, berömmelse eller annan materiell upphöjelse.

2. Ingen är tvingad att hålla sig med djur, så se till att du gör det av rätt anledning. Det är både ett privilegium och ett åtagande, ett sätt att leva och tar tid, men det ger också mycket tillbaka.

3. Ha trevligt med dina hundar och gläd dig åt hur fantastiskt det är att kunna dela ditt liv med sådana fascinerande djur.

4. Försök att bemöda dig om att följa alla skrivna och oskrivna lagar om god hundhållning så att varken du eller dina hundar vanärrar hundsporten.

5. Sätt värde på andra människors bidrag till hundsporten, vare sig de är uppfödare, utställare, domare, journalister eller rätt och slätt hundägare eller folk som tycker om hundar. Tillsammans bildar de en grupp som du också tillhör.

6. Uppfödare, utställare och domare är de som vakar över den utvalda hundrasen. De bör tillsammans sträva efter att ta tillvara rasens intressen på alla möjliga sätt och även försöka säkra att rasens ursprungliga särdrag behålls.

7. Bär inte "rosenfärgade glasögon" bland dina egna hundar, för det är ett hinder för framgång. Uppskatta hundarnas förtjänster, men var medveten om deras tillkortakommanden. En hund är en produkt av både arv och miljö och blir aldrig en topphund om du inte är beredd att satsa mycket arbete, tid, besvär och ansträngning för att försöka uppnå det.

8. Tro inte att du är den enda som har haft otur, ex vis tikan som gått tomma, valpar som dött, lovande unghundar som utvecklats fel, bra hundar som blivit neddömda och andra motgångar. Andra uppfödare har också erfarenhet av det och värre olyckor, men de sanna en-

tusiasterna har inte gett upp och det behöver inte heller du göra.

9. Ha förtroende nog att tro att en verkligt bra hund presenterad i toppkondition kommer att uppskattas. Dagens experter var också nybörjare en gång i tiden och nådde framgång endast genom sin förmåga, och det kan du också göra om du har hundar av toppkvalitet och samma talang.

10. Du kanske har en bra hund, men få hundar är oslagbara. Andra har också bra hundar och ibland förtjänar också de att vinna. Men, du kan inte klaga om du blir slagen med andra klassens hundar, eller om dina hundar är illa presenterade, för då befinner du dig på rätt plats.

11. "Stjärnkvalitet" hos en hund är svårt att definiera, men det har att göra med personlighet, hållning, stil, resning – svårbeskrivna särdrag som tillsammans med typ och sundhet skapar en sådan atmosfär kring en hund att betraktaren påverkas positivt.

12. En hund bedöms sammantaget på tre olika sätt: visuellt, manuellt och i rörelse. En del hundar förefaller vara bättre än vad de är, medan andra kan visa sig vara bättre än vad de först verkade vara, så det är viktigt att beakta alla de tre synsätten.

13. Förvissa dig inte om kritisera människor eller hundar på grund av att du av någon anledning är avogt inställd till dem. Försök vara objektiv och uppskatta det de kan ha att bidra med.

14. Du kan inte förvänta dig att andra skall bli vilda av lycka när du vinner om du inte visar någon entusiasm när dina medtävlare vinner, för det handlar om utbyte från två håll.

15. Tänk på att vara hövlig mot utställarna och vänlig mot hundarna när du dömer. Hundutställningar skall vara trevliga tillställningar, så se till att du gör ditt bästa för att det skall bli så.

16. Om du skall bedöma hundar, så var inte felsökare, ty det är inte konstruktivt och borde vara förbehållet nybörjare och människor

utan påtaglig talang. Sök efter bra hundar – ingen hund är perfekt, men dess bra detaljer kanske uppväger dess fel. Försök bedöma hunden som en helhet, leta efter vad som är bra, så kan du sedan tänka på vad som kan förbättras.

17. Var tillräckligt djärv för att ge en okänd hund topplaceringar om du är säker på din åsikt. Men försök inte att spela "Bror Duktig", utan tänk på att hundens resultat längre fram kommer att visa om du hade rätt.

18. Tro inte att bara de främsta placeringarna är viktiga när du dömer. Det finns de som kommer att komma ihåg varje enskild placering! Det kan rentav vara så att en utställare tappar tilltron till din förmåga som domare efter en enda grov miss, så tänk igenom varje placering noga.

19. Om du som domare förväntas skriva kritiker, så se till att du gör det samvetsgrant, noggrant och med omsorg. Det finns egentligen bara två anledningar till varför domare inte skriver ordentliga kritiker: brist på förmåga (kan inte motivera domslut, vet inte varför jag dömdes som jag gjorde) eller brist på intresse (ids inte, varför skall jag slösa tid på trista människor och deras hundar).

Båda dessa anledningar är fog nog för att ifrågasätta domarens lämplighet. Utställarna har genom att betala sina anmälningar visat förtroende för domaren, lagt ut pengar och offrat tid och besvär. Det minsta en domare kan göra i gengäld är att visa sin uppskattning genom att sätta av lite tid för att skriva en konstruktiv kritik.

20. Tro på dig själv. Lyssna på experterna, men var också självständig och fatta dina egna beslut. Var optimistisk och se framåt, men var också realistisk. Mirakel inträffar sällan och framgång beror oftast på förmåga, uthållighet, vilja och hårt arbete.

Hoppas att du kommer att finna glädje och et visst mått av förverkligande bland hundar och hundfolk, men det kommer att ge dig en ännu större känsla av belåtenhet om också du bidrar på något sätt för att föra hundsporten framåt!